

www.iranian-violinist.mihanblog.com

www.violist.ir

www.iranian-violinist.mihanblog.com

www.violist.ir

دوره اول ویلن

ردیف

استاد ابوالحسن صبا

دوره اول ویلن

ردیف مرحوم ابوالحسن صبا

نوبت چاپ : شانزدهم زمستان ۱۳۷۸

تعداد : ۵۰۰ نسخه

ناشر : انتشارات منتخب صبا

چاپ و صحافی : چاپخانه آرین

شابک ۹۶۴-۶۳۱۷-۳۰-۸

هر گونه استفاده و استخراج و اقتباس مطالب

فقط با اجازه کتبی ناشر مجاز میباشد

استفاده غیر مجاز تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت

مرکز پخش انتشارات صبا تلفن ۷۵۰۳۷۳۸

صبا، ابوالحسن، ۱۲۸۱ - ۱۳۳۶.

دوره اول ویلن / ردیف ابوالحسن صبا. - تهران :

منتخب صبا. ۱۳۶۰.

۴۹ ص. پارتیسیون.

۳۳۰ ریال.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

چاپ دوازدهم : ۱۳۷۸ ISBN 964-6317-30-8

۱. ویلن -- پارتیسیون. ۲. سازهای ایرانی --

ردیف -- پارتیسیون. الف. عنوان.

۷۸۹/۷۷

۲۵۹ ص/ ۸۲۲۶۵

۲۲۲۶/۷۱-۶۵م*

کتابخانه ملی ایران

چهارمضرب دشتی ۱۲۰ = ۱۲۰ لکون

آواز دشتی

رباعی

دوشینه پی کلاب بگیردیم

در طرف چمن

افسرده کلی میان گلها دیدم

میوخت چمن

گفتم که چه کرده ای چرا میسوزی

ای عاشق زار

گفتا که در این چمن بسی خندیدم

صدای من

عشق

گبکی

شب تاریک درو بار یک دست

سوز دست من افتاد و شکست
 8-
 بود از زده آتش نیکو گشت
 والا صد بونفاده بگشت
 بود از زده آتش نیکو گشت
 والا صد بونفاده بگشت
 غم نینه
 اگر بخت بون دل شوریده داشت
 دل لیس از د شوریده و زلی

دلیان

چنان در قید مهرت پای بندم

(که گوئی آهوی سه در گندم)

نه مجنونم که دل بردارم از دوت

نمی برد روی درمان بگیریم (گهی بر حال بی سامان بخندم)

نه مجنونم که دل بردارم از دوت

مده که عاقبتی اینگونه بندم

مده که عاقبتی اینگونه بندم

پایان

چهارمضرب ابو عطا

♩ = 120

کرن

The musical score is written on ten staves, each containing two parts. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, and rests. The key signature has one sharp (F#). The score includes various musical notations such as slurs, ties, and repeat signs. There are also some handwritten annotations and a small '3' above a measure in the bottom right.

مجاز

پایان

ادار ابر عطا

This section contains the main body of the musical score, consisting of 10 staves. The notation is primarily in Persian style, featuring many beamed eighth and sixteenth notes, often with slurs. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The text 'مجاز' is written above the first staff, and 'پایان' (End) is written at the end of the sixth staff. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines.

This section continues the musical score with 4 staves. It features more complex rhythmic patterns, including many beamed notes and slurs. The notation is consistent with the previous section, maintaining the same musical style and symbols.

The musical score consists of 12 staves. The notation is written in a style typical of Persian musical notation, featuring various note values, rests, and beams. The lyrics are written in Persian script below the staves.

The lyrics are as follows:

رشم که اشک درخشم ما پرده در شود
 دین باز سه مبر بعالم سر شود
 حجاز

اگر نیت داشت لعل شود در مقام صبر

آری شود و یک سخن بگر شود

8

8

کبری

اگر دردم بیکه بودی چه بودی
 و اگر غم اندکی بودی چه بودی
 اسی کم شده دل
 کجاست بجوم
 خسرو شیرین (شونی کم)
 در این بیابان
 کسبیده با کسی دل دارد دل بست
 (اگر او بدشدن راه ببندند)
 کجاست بجوم
 با سوزنی نمیتونه که دست
 (همون راه محبت کی توان بست)
 (همون راه محبت کی توان بست)
 پایان

کوک

چهارضرب افشاری $\text{♩} = 120$

پایان

آواز افشاری

بهرم هر نفس از دست عشاق فریاد
 آه اگر ناله زارم ز ساند نبوباد
 چه کنم که ز کینم ناله دست باد و فغان
 از فراق تو چنانم که مایه لبش مراد

فرانی

عراق

صدری

شوی

پای سربوستانی مدخل است

سرود ماراپای مسمی در دل است

سرود ماراپای مسمی در دل است

نیکو اهام بصیخت می کنند

خشت بر دیار دن بی حاصل است

ایمان

چهارمضرب آبیات ترک ۱۲۰ = ۱۲۰ کوک

The musical score consists of ten staves of music. The notation is primarily in eighth and sixteenth notes, with many beamed groups. There are several repeat signs (double bars with dots) and fermatas. Fingerings are indicated by numbers 1, 2, 3, and 4. A 'شکسته' (Shikasta) symbol is present on the sixth staff. The key signature has one sharp (F#).

صبا تو گشت آنزلف مشکبوداری

بیادگار بهانی که بوی او داری

دل که گوهر اسرار عشق دوست دادست

تو آن بدست تو دادن گرسش نموداری

زجرعه تو سرم گشت نوشت باد
 خود از گد ام می است که در سو داری
 فنی

tr
 tr
 f

فرد تبرک

قطار

چنان بوی تو آشفته ام بیوی تو هست

که نشستم بر ازهر چه در دو عالم هست

شوی

تنگ عیش است آنکه بستانش نیست

جان ندارد هر که جانیش نیست

هر که صورت نبندد سر عشق

صورتی دارد ولی جانش نیست

صورتی دارد ولی جانش نیست

صورتی دارد ولی جانش نیست

پایان

چهارم ضرب شور ۱۳۸ = ۱۳۸ کوک

The musical score is written on ten staves. The first nine staves contain a continuous melodic line in a 138/8 time signature, indicated by the tempo marking '138 = 138' and the note value 'کوک' (Kook). The melody is characterized by frequent eighth-note patterns and rests. The tenth staff introduces a vocal line, marked 'آواز شور' (Avaaz-e Shor), which features a more melodic and expressive line with various ornaments and trills. The lyrics are written in Persian script below the vocal line.

پیان

هزار جهد بکردم که ستر عشق بپوشم
نبود بر سر آتش میسرم که بجوشم

گفته بودم که بیای غم دل با تو بگویم
چو گویم که غم از دل برود چون تو بیایی

سلیک

رضوی

ندانم بحقیقت که جهان بچه مانی
جهان مهر چه در او هست صورتش و توجانی

tr tr tr tr

شمار

یک امشی که در آغوشش شاید و شکرم

گرم چو دبر آتش بخند غم نخورم

کوچک بزرگ حسینی

بجوش بودم از اول که دل بکین سپارم

شمال تو بدیدم غمش ماند نه هوشم

دویتی

اگر غم شکر بگیرد

من دساقی جسم سپارم

(که خون عاشقان ریزد)

که بنیادش بر اندازیم

که بنیادش بر اندازیم

خارا

A handwritten musical score consisting of ten staves. The notation is in a style typical of Persian or Arabic music, featuring a variety of note values, rests, and melisma lines. The score is written in black ink on aged paper. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation includes many beamed eighth and sixteenth notes, suggesting a fast tempo. There are several melisma lines (horizontal lines with a wavy line underneath) indicating long, sustained notes. The score ends with a double bar line and the word "پایان" (Pāyān, meaning "The End") written in Persian script.

ملّازی

پایان

چهارمضرب بیت اصفهان
کوکن $\text{♩} = 132$

پایان

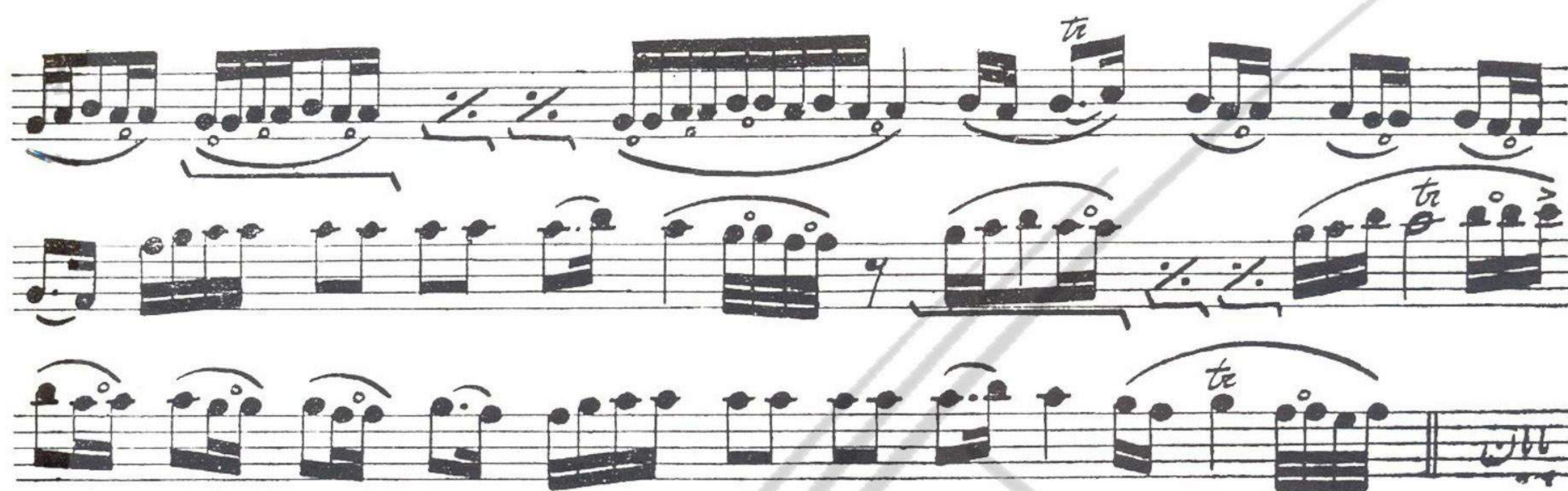
آواز بیت اصفهان

شما بدوست که غیر از تو میاری هست

یا شب در روز بجز فکر تو ام کاری هست

بایات راجع

بکنده سر زلفت نه من افتادم وین
که بهر حلقه زلف تو گرفتاری هست
عشاق
گر بگویم که مرا با تو سروکاری نیست
درود لوار لوار اهی بدید کاری هست

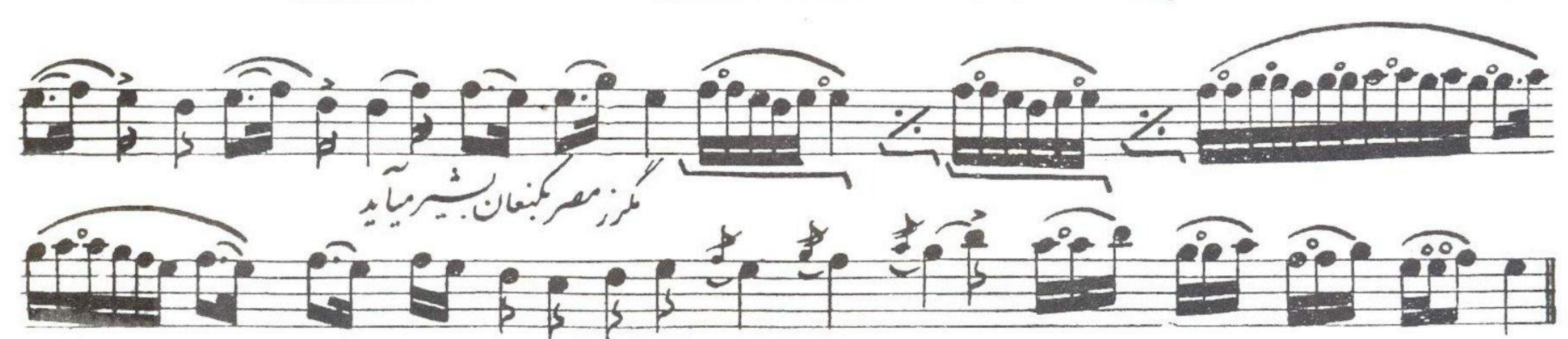
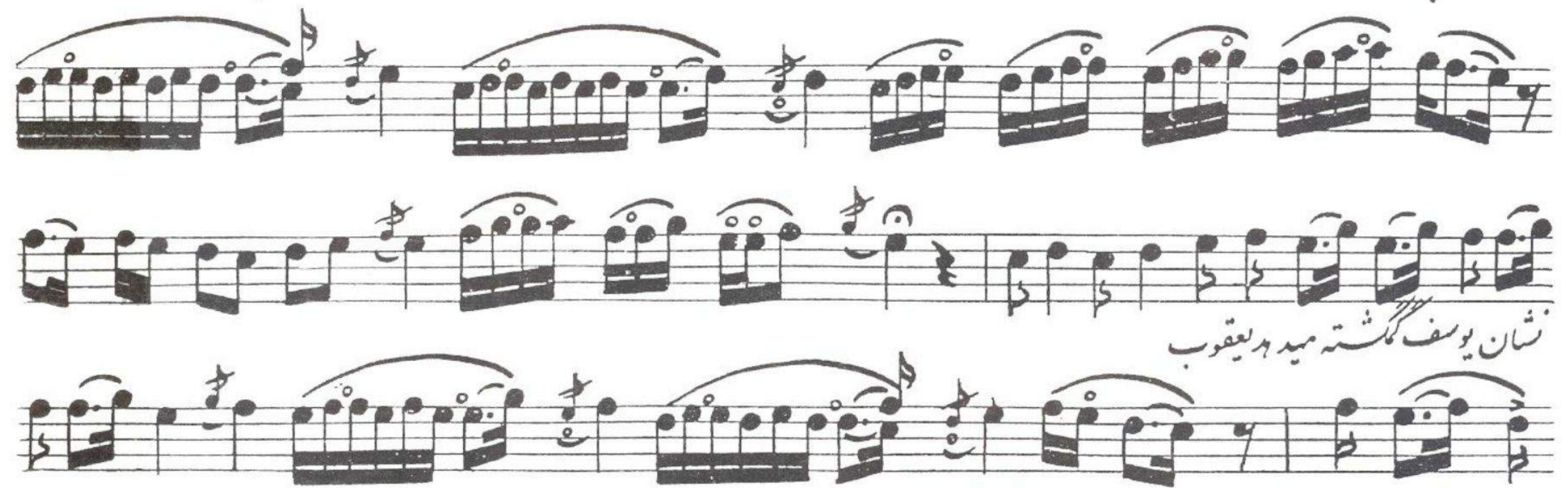
H.R.Shirani

چهارمضرب: هایون $\text{♩} = 138$ کوک

چهارمضرب: هایون $\text{♩} = 138$ کوک

پایان

چهارمضرب: هایون $\text{♩} = 138$ کوک

چکا و کن

نه اینچنان بزم مشغولم ای بهشتی روی

که یاد خوشی تنم در ضمیر میاید

بیدار

ز دیدنت نتوانم که دیده بردوزم

و اگر معاینه بینم که تیر میاید

عشق

یلی مجنون
 مجنون چو شنید این سخن را
 زد چاک و دید سپهر هن را
 زد چاک و درید سپهر هن را
 بختیاری
 ز دست دیده و دل هسر و فریاد
 که هسر دیده بنید دل کنیاد
 بسازم خجری نشین ز فولاد
 زخم در دیده و تامل گردد آزاد

سوسری

جل کعبه چنان میدواند مبنشاط

که خارهای مغیلاں حسد یرمیا

که خارهای مغیلاں حسد یرمیا

تایان

چهارمضرب سگه کرک $\text{♩} = 176$

تاتان

چهارمضربگاه

۱۳۸ = ۱۳۸

کوک

پیانو

آوازگاه

من عهد تو سخت گشت می‌دانم

بگش آن دست می‌دانم

بر رخ نگارم بین

چین زلف مشکین را

حلقه های او بشیر

عقده های کارم بین

عقده های کارم بین

زایل

این دسته که برگردن او می بینی

این کوزه چمن عاشق زاری بوده است

دستی است که برگردن یاری بوده است

مخالف

عکس روی تو چو در آینه جام فساد

عارف از پرتویی در طمع خام افتاد

مغلوب

Handwritten musical score on page 39, featuring Persian lyrics and musical notation. The score consists of eight staves of music. The lyrics are written in Persian script above the notes.

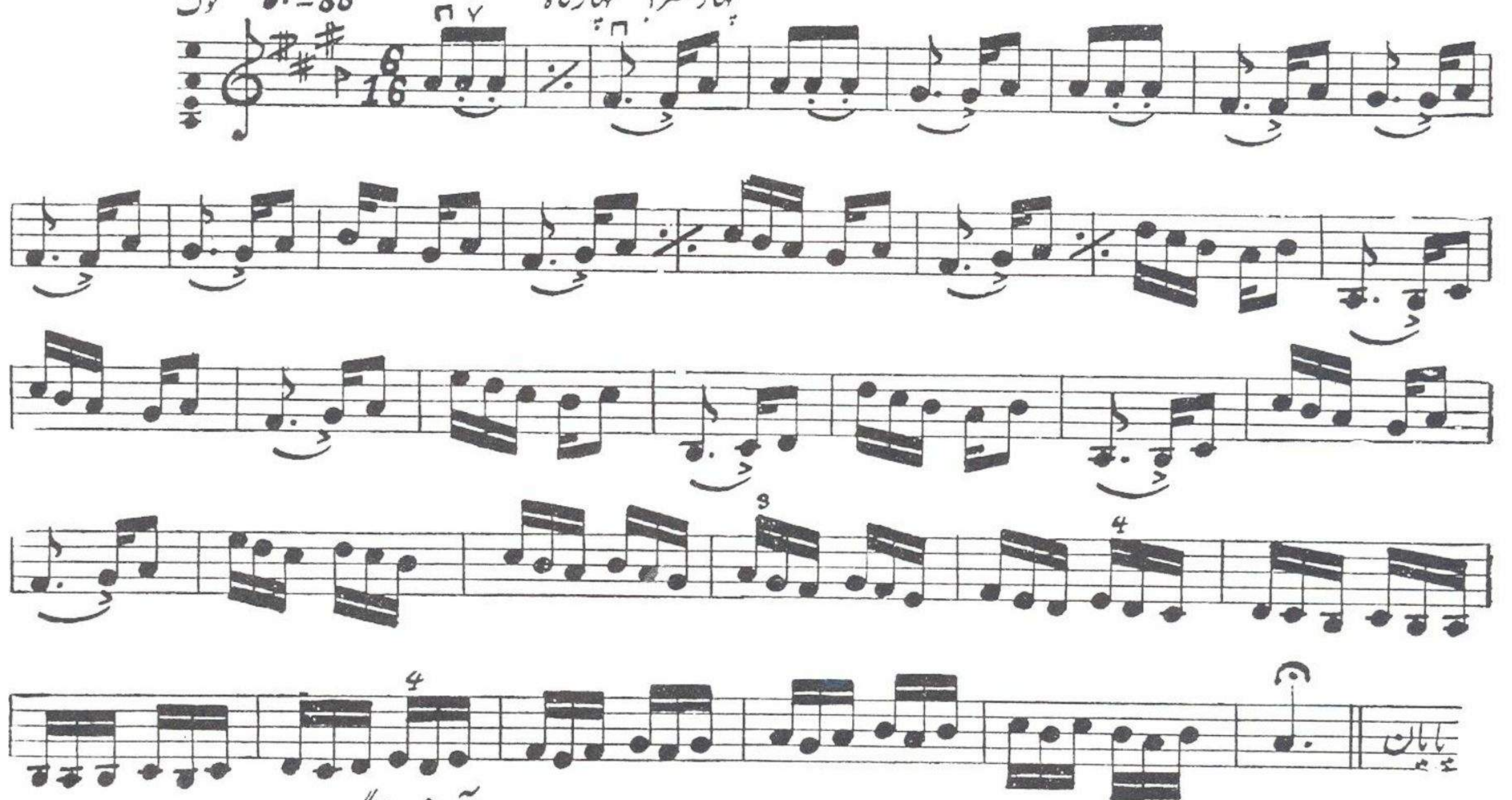
Lyrics (from top to bottom):

- ما گفتم شت کام دلم حاصل از بت
- گفتا تو صبر کن بر ادب روا کنیم
- پایان

The musical notation includes various note values, rests, and dynamic markings such as *tr* (trill) and *mf* (mezzo-forte). The score is written in a traditional Persian musical style.

کوک $\text{♩} = 88$

چهار ضرب چهارگاه

آواز چهارگاه

من خودای ساقی از آن شوق که دارم ستم

توبیک جرمه دیگر بستی از دستم

زنکوله

 $\text{♩} = 104$

Musical score for a piece, page 41. The score consists of 12 staves of music. The first staff has a tempo marking of quarter note = 176. The music is written in a single melodic line. There are various musical notations including eighth notes, sixteenth notes, and rests. Some staves have fingerings indicated by numbers 1, 2, 3, 4. There are also some decorative slurs and ties. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

پیش از آب گل من بردل من مهر تو بود
 با خود آوردم از آنجا نه بخود برستم

مخالف

خاتم

من از تو سببم که بی تو نباشم

کس دیگر نتوانم که بر تو بگریم

$\text{♩} = 109$ tr

صبا بطف بخوان غزال رعنا را

که سر بکوه و بیابان تو داده مارا

بحسن خلق توان کرد صبیحه اهل نظر

بدام ددانه نیکبیه زدمرغ دانارا

پایان

چهارمضرب ماهر ۱۴۴ = ۱۴۴ کوک

پایان

اداز ماهر

مضطرب عشق عجب ساز و نوا می دارد

نقش سپرده که ز دراهج بانی دارد

عالم از ناله عشاق مباد اخالی

که خوش آنک و شرح بخش صدائی دارد

پیردی کش ما که چند از روز روز

خوش عطا بخش و خطا پوش خدائی دارد

بغرم توبه سحر گفتم استخاره کنم

بهار توبه شکن میرسد چه چاره کنم

♩ = 160

tr

مرا بر ندی عشق آن فضل عیب کند

که اعتراض بر اسرار علم غیب کند

کمال صدق محبت من نه نقص گناه

که هر که بچهره افد نظر بعیب کند

سکته

کلید گنج سخاوت قبول هست دل است

مباد کس کرد این نکت شک و یب کند

فرود بیا هو

عراق

شبی خوشست بدین قصه اش در آن کشید

معاشران گره از زلف یار باز کشید

پایان

اکنون که این مجموعه پایان میسر و آنچه قصه در رحمت خود را بخت
 صدقند ان میگردارم. لدرم میدارم در رحمت زبانی که آه
 لطف الهی معجزه این شکر گردید و با ذوقم در راه روشن خط نهاده
 شیطیم، چاپ نهاده و طبع شدن در زیرم کشیده است شکر که
 آریه بسیار روشن را بر این جوان با قریحه آرزو کنم.

معیشت گو، ذوق دیگرم آه عینک نامدار که رحمت روشن
 خطوط نستعلیق را بهر گره و با سلیقه حاضر کرد و این سینه
 زیر مورد پنهان است

- ۱۴ (wmm) هرگاه قبل از يك صدا واقع شود مقصود آنست كه انگشت مربوط بان صدا را از دفتر ترك گرفته و به صدا ساز گذارند و لغزش (glisser) دهند و اگر ميز فونت واقع گردد انگشت اول گرفته و بدنت هم لغزش داده شود .
- ۱۵ - (۵) در هر نتي كه فراگيريد انگشت مربوط به آن بانداره نيم پرده بطرف زير گرفته و دوباره بجا اوليه شير برگردانيد
- ۱۶ - (>) برافزودن (Accent) هر ت در بالا تر آن گذاشته شده است .
- ۱۷ - در چهار مضرب بايت ترك شاگردان جدي را نمي توانست نام آنرا اجبه كنند بجهت آنست كه نوشته دوخته (در كوك - مي - ۷ - مي - ۲) دقيقه را بگذارند براي قمر قوی تر شوند (در كوك - مي - ۷ - ر - سيل) و همين منظور بر اين چهار مضرب و كوك نوشته شده
- ۱۸ - بر اين حركت از آواز ها بر اينون در نگاه و چهار مضرب در كوكها مختلف نوشته شده لي آواز ها مربوط را در هر كوكي نمي توان خست
- ابوالحسن صبا

تذکره لازم

چون منظور فانی از چاپ و نشر این مجموعه هدایت و راهنمایی آشنایان موسیقی است و قصد تخطی بر این نیست از انشاء مقدمه و توضیح و خود داری شده آنرا برای دورهای دوم و سوم گذارد و تنهائی ذکر چند نکته لازم گنایم که:

۱- کوک (اینکه بر این نواختن آوازهای این مجموعه بکار رفته معروف به (چپ کوک) و این اصطلاح است که از قدیم معروف بود

۲- کوک هر آواز بطور آکورد و قیاس یکدیگر معین گشته است

۳- حرکت قطعات ضربی معین شده و بسید مترنم (Metronome) در بالا هر قطعه نوشته شده است

۴- علامات عرضی در قطعات ضربی تنها برای یک مرتبه است ولی در آوازها تا جائیکه علامت دیگر یا خط میانی نیامده باشد چشم چنان بگردد

۵- آکورد هر چهار مضرب را بر اثر گردان قوی است و بدیهه تر است فقط بر خست قسمت ای صلی گفته اند

۶- کرچه (--- 8) در بعضی قسمت گذاشته شده ولی بطور کلی شکر دوی هر ستر را می تواند در ماکتا و اریزل تراجم تراجم کند

۷- (و) برای نفی کش آواز خوان است

۸- اعداد در دوازده ابر بر نخست گذاری است هر جا که (5) گذاشته شده مقصود نخست چهارم است که بدون تغییر پسین

(Position) آن صد را ایجاد کند زیرا عدد (4) بر اثر نخست چهارم بوده و این غیر خارج از حدود آن است

۹- خطوط کوتاه فقر که در بالا یا پایین است گذاشته شده بر این رسم و سبک (Leger) کشیدن آرشه است

۱۰- در آوازها یک خط میانه آن وجود ندارد علامت تکرار خط فقر تنقیصی است که در زیر قسمت لازم تکرار کشیده شده

۱۱- اشعار در زیر قسمت اول آهنگ آن نوشته شده و بر این ترنم در مصرع مشخص تکرار آهنگ مصرع فبر است

۱۲- یکدیگر هر گاه در یک بیت باشد آن بیت صدای بعدی خاموش میشود و اگر در دوازده بیت متوالی باشد صدای بعد از آن نیز خاموش نمیشود

۱۳- (منتهی) هر گاه در دوازده بیت متوالی مکرر واقع شود مقصود آن است که توسط صدای اریزل تراجم میگردد بدین ترتیب که

مربوط به صدای فتر است صدای هم تر تغزیه بعد از زیل تر ختم و این عمر به تعداد تکرار است اجرا میگردد و اگر در زیر یا در میان بیت واقع

شود مقصود آن است که بواسطه حرکت فقر نخست مربوط بآن صدای حادث میگردد

فهرست

صفحه	آوازه ها	گوشت ها
۲-۳	دشتی	رباعی ، عشاق ، گیلکی ، غم بگیر و دیمان
۷-۱۲	ابوعطا	حجاز ، گبری و خسرو شیرین (شونی)
۱۶-۱۲	افشاری	قزائی ، عراق ، صدری و مشنومی
۲۱-۱۶	بیات ترک	فیلی ، شکسته ، قطار و مشنومی
۲۶-۲۱	شور	سلک ، رضوی ، شهنواز ، کوچک و بزرگ حسینی
		دوبیتی ، خارا و ملا نازی
۳۰-۲۶	بیات اصفهان	بیات راجع و عشاق
۳۵-۳۰	همایون	چکاوک ، بیداد ، عشاق ، لیلی و محسنون
		بخشیاری و شوشتری
۴۰-۳۵	سگاه	زابل ، مخالف ، مغلوب و مویه
۴۴-۴۰	چهارگاه	زنگوله ، زابل ، مخالف و منصوری
۴۹-۴۴	ماهور	داد ، و لکش ، نیریز ، شکسته و عراق

کتابخانه این کتاب در شبگرد سازي شرکت سهامی چاپ تحت نظر آقای (جیب الله زانچ خواه) ساخته است